

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри спеціальної освіти

протокол від 20.08.2022 р. № 2

завідувачка кафедри

 (доц. Кабельнікова Н.В.)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ЛОГОПЕДИЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Освітня програма Логопедія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Спеціалізація 016.01 Логопедія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Івано-Франківськ, 2022

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Логопедичний супровід осіб з особливими освітніми потребами
Тип курсу	Основна компонента
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3,5 кредити / 105 годин
Семестр	1 семестр
Викладач	Наталія Ільїна (Nataliia Iliina), кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти https://orcid.org/0000-0002-8924-0574
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2888
Контактний телефон	(0552)326756
Email викладача:	Asha@ksu.ks.ua
Графік консультацій	Вівторок, 13:30-14:30, ауд. 310 або за призначеним часом
Методи викладання	лекційні заняття, практичні заняття, презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	диференційований залік

2. Анотація дисципліни: Свочасне виявлення і корекція у дітей порушень мовлення усуває перепони у розвитку їхньої пізнавальної та комунікативної сфери. Дисципліна «Організація логопедичної допомоги» покликана систематизувати знання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня про науково-теоретичні та методичні засади планування та організації логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями.

3. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: – забезпечити теоретичну і практичну готовність здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня до планування, організації і проведення ефективної логокорекційної роботи з дітьми з мовленнєвими порушеннями.

Завдання:

– ознайомити здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня з нормативно-правовою базою, відповідно до якої в Україні здійснюється організація логопедичної допомоги дітям з мовленнєвими порушеннями, регламентується і контролюється робота логопеда в освітніх та медичних закладах;

– розкрити принципи, завдання, особливості планування та організації логопедичної роботи з дітьми в різних закладах по лінії МОН, МОЗ та Міністерства соціальної політики;

– ознайомити з вимогами щодо організації логопедичного кабінету, ведення логопедичної документації, виконання професійних обов'язків логопеда.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі спеціальної освіти, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог до професійної, навчальної або дослідницької діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 9. Здатність працювати в культурному середовищі для забезпечення успішної взаємодії в галузі спеціальної освіти.

ЗК 10. Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

ЗК 11. Здатність виконувати професійну діяльність у відповідності до стандартів якості, вміння управляти комплексними діями або проектами.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 2. Предметно-методична (вміння ефективно застосовувати методи, прийоми, форми та засоби корекційного навчання і виховання дітей з ТПМ, проводити психолого-педагогічну, корекційно-методичну (логопедичну) роботу з дітьми з особливими освітніми потребами в різних типах спеціальних освітніх закладів).

ФК 4. Корекційно-розвиткова (здатність виконувати корекційну освітню роботу з профілактики, подолання вад мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями інтелекту, мовлення в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності розвитку дитини).

ФК 8. Організаційна (здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних психічних, фізичних, вікових особливостей осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку у закладах дошкільної і загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. Інформаційно-аналітична (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 11. Технологічна (вміння враховувати та за потреби – впроваджувати у практику роботи закладів спеціальної освіти результати досліджень у галузі корекційної психопедагогіки та логопедії).

Програмні результати

ПРН 4. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, логопедів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.).

ПРН 5. Володіє знаннями спеціально дидактичних та методичних основ корекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

ПРН 6. Володіє методиками корекційно-розвиткової роботи з особами з порушеннями психофізичного розвитку і мовлення; здійснює її інформаційне, дидактичне, кадрове, фінансове та ін. види забезпечення.

ПРН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації.

ПРН 12. Здатний ефективно застосовувати методику логопедичної роботи відповідно до етіології, патогенезу мовленнєвих порушень, вікових та індивідуальних особливостей суб'єкта корекції чи реабілітації.

ПРН 16. Здатний систематично працювати над підвищенням своєї професійної компетентності.

5. Структура курсу

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)	Форма контролю
3,5 кредити / 105 годин	18	18	69	екзамен

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Інклюзивно-ресурсний центр – ауд. 213, ауд. 310.

Матеріали, викладені на KSU online для організації змішаного навчання. Детальніше:

<http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2888>

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% очне/дистанційне відвідування або відпрацювання всіх лекційних та практичних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Методичні засади організації логопедичного супроводу					
Тиждень А 10 академічних годин	Тема 1.1. Організація логопедичного супроводу дітей з особливими освітніми потребами 1. Значення оволодіння правильним	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 6 год	2, 3, 4, 8	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	4

	<p>мовленням для формування особистості.</p> <p>2. Визначення та основні завдання логопедичного супроводу.</p> <p>3. Логопедична служба, організація її роботи.</p>				
Тиждень Б 18 академічних годин	<p>Тема 1.2. Організація логопедичного обстеження</p> <p>1. Принципи та методи обстеження дітей з порушенням мовлення</p> <p>2. Схема логопедичного обстеження дітей із ФФНМ</p> <p>3. Схема логопедичного обстеження дітей із ЗНМ.</p> <p>4. Специфіка логопедичного обстеження дітей з різними порушеннями мовлення.</p> <p>а) обстеження дітей з ринолалією;</p> <p>б) обстеження дітей із дизартрією;</p> <p>в) обстеження дітей із заїканням.</p>	сам. – 10 год.	3, 8, 11, 15, 16, 18	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень А 10 академічних годин	<p>Тема 1.3. Організація логопедичного супроводу батьків дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>1. Етико-деонтологічні аспекти організації роботи з батьками дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку.</p> <p>2. Взаємодія логопеда з батьками. Принципи роботи логопеда з сім'єю.</p> <p>3. Основні завдання логопедичного супроводу родини.</p> <p>4. Форми роботи з батьками у логопедичній практиці</p>	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 12 год.	3, 9, 10, 15	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	4
Тиждень Б 18 академічних годин	<p>Тема 1.4. Логопедичне консультування як складова логопедичного супроводу</p> <p>1. Логопедичне консультування, його роль в системі логопедичного супроводу батьків.</p>	лк. – 4 год., пр. – 4 год., сам. – 12 год.		1. Порівняльна таблиця «Моделі роботи логопеда: суть, позитивні риси і	8 (по 4 за кожне практичне)

	<p>2. Принципи логопедичного консультування.</p> <p>3. Форми логопедичного консультування: діагностування та надання рекомендацій.</p> <p>4. Моделі консультування: медична, діагностична, психологічна, соціальна, педагогічна.</p> <p>5. Стратегії надання допомоги дітям з відхиленнями в мовленнєвому розвитку.</p> <p>6. Концепції та моделі роботи логопеда, їх позитивні риси та недоліки.</p>			<p>недоліки».</p> <p>2. Розкрити зміст та основні напрями логопедичного консультування за кожним із вікових періодів: період очікування (до народження дитини); від народження до 3 років; від 3-х до 4-х років; від 4-х до 6-ти років.</p>	
Змістовий модуль 2. Специфіка організації логопедичної роботи в різних типах закладів					
Тиждень Б 10 академічних годин	<p>Тема 2.1. Законодавчо-правова база організації логопедичної допомоги дітям з порушеннями мовлення.</p> <p>1. Нормативно-правові документи про дитинство.</p> <p>2. Нормативно-правові документи про освіту дітей.</p> <p>3. Нормативно-правові документи про дітей з особливими освітніми потребами</p>	сам. – 10 год.	2, 3, 20, 21, 22, 23	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	10
Тиждень А 10 академічних годин	<p>Тема 2.2. Організація логопедичної допомоги дітям дошкільного віку в Україні</p> <p>1. Система спеціальних закладів для організації логопедичної допомоги</p> <p>2. Організація логопедичної допомоги в умовах спеціального дошкільного закладу (групи)</p> <p>3. Комплектація дошкільних навчальних закладів (груп)</p> <p>4. Логопедична документація дошкільного</p>	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 6 год.	2, 3, 4, 8, 17	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	4

	закладу				
Тиждень Б 10 академічних годин	Тема 2.3. Організація логопедичної допомоги дітям в закладах загальної середньої освіти 1. Організація роботи шкільного логопункту 2. Обов'язки логопеда шкільного логопункту 3. Документація логопеда шкільного логопункту	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 6 год	2, 3, 5, 10, 13	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	4
Тиждень А 10 академічних годин	Тема 2.4. Організація логопедичної допомоги в умовах спеціальної школи 1. Організація логопедичної служби у спеціальній школі для дітей з ТПМ. 2. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями інтелекту. 3. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями зору. 4. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями слуху. 5. Специфіка роботи логопеда у школі для дітей із порушеннями опорно-рухового апарату.	лк. – 2 год., пр. – 2 год., сам. – 6 год	2, 3, 7, 12, 18	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану	4
Тиждень Б 12 академічних годин	Тема 2.5. Система логопедичної допомоги дітям та дорослим у закладах охорони здоров'я 1. Організація діяльності логопеда у поліклініці 2. Обов'язки логопеда поліклініки: 3. Специфіка роботи логопеда у дитячій поліклініці 4. Профілактична робота логопеда у дитячій поліклініці 5. Диспансеризація дітей з вадами	лк. – 4 год., пр. – 4 год., сам. – 6 год	2, 3, 12, 14	1. Підготувати конспект, знати відповіді на питання плану 2. Підготуватися до підсумкової контрольної роботи	8 (по 4 за кожне практичне) 4

	мовлення в умовах дитячої поліклініки б. Організація роботи логопеда у інших закладах охорони здоров'я а) Організація роботи логопеда у мовленнєвому центрі б) Робота логопеда дитячого психоневрологічного диспансеру та санаторію для дітей з порушеннями ЦНС і опорно-рухового апарату в) Відділення реабілітації дорослих та дітей у клініках та науково-дослідних інститутах				
Всього		120 годин			60 балів

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Змістовий модуль 1. Методичні засади організації логопедичного супроводу (максимальна кількість балів за цей модуль – 26)

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 40:

По 4 бали – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

Змістовий модуль 2. Специфіка організації логопедичної роботи в різних типах закладів (максимальна кількість балів за цей модуль – 34)

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

Загальна кількість балів – 60:

По 4 бали – за кожне практичне заняття.

10 балів – за опрацювання теми модульної самостійної роботи.

4 бали – за написання підсумкової контрольної роботи.

Якщо з якоїсь об'єктивної чи суб'єктивної причини студент не отримав балів на практичному занятті, то протягом тижня він може за власним бажанням відпрацювати це заняття або виконати додаткове творче завдання. Додаткові творчі завдання можна отримати у викладача

Високий рівень виконання завдань практичного заняття оцінюється в 4 бали. Достатній рівень – оцінюється в 3 бали. Середній рівень – оцінюється в 2 бали. Низький оцінюється в 0-1 бал.

Високий рівень виконання завдань самостійно роботи оцінюється в 9-10 балів. Достатній рівень – оцінюється в 6-8 балів. Середній рівень – оцінюється в 3-5 балів. Низький оцінюється в 0-2 бали.

Високий рівень виконання підсумкової контрольної роботи оцінюється в 4 бали. Достатній рівень – оцінюється в 3 бали. Середній рівень – оцінюється в 2 бали. Низький оцінюється в 0-1 бал.

40 балів – складання іспиту.

Високий рівень складання іспиту оцінюється в 35-40 балів. Достатній рівень – оцінюється в 24-34 бали. Середній рівень – оцінюється в 10-23 бали. Низький оцінюється в 0-9 балів.

Критерії оцінювання виконання завдань практичного заняття, завдань модульної самостійно роботи, відповіді під час іспиту

Рівень виконання	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Високий	Відповідь характеризується повнотою, глибокими, системними знаннями, вільним використанням термінології з наведенням прикладів та розкриттям теоретичних та методичних засад діагностики або корекції порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Під час викладення матеріалу студент використовує знання із суміжних дисциплін. Рівень відповіді - творчий.
Достатній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Знання студента є достатніми для розкриття питання, він вільно користується термінологією, може розкрити методичні засади подолання порушення психічного або (та) фізичного розвитку. Допущені огріхи та помилки виправляє самостійно. Рівень відповіді – продуктивний.
Середній	Відповідь характеризується повнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Студент відтворює основний матеріал за поданою викладачем схемою, засвоєні знання не може самостійно пов'язати із практичною діяльністю. Рівень відповіді – репродуктивний
Низький	Відповідь характеризується фрагментарністю, неповнотою засвоєння теоретичного матеріалу. Викладення матеріалу відбувається з численними огріхами та порушенням логіки, на репродуктивному рівні. Або: відповідь відсутня.

10. Список рекомендованих джерел

ОСНОВНА

1. Довідник учителя-логопеда /Авт.-упор. Лупінович С.М. – Тернопіль: Мандрівець, 2008.
2. Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї як системна логопедична допомога родині, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. *Логопедія*. 2015. № 6. С. 24-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/logoped_2015_6_5
3. Логопедія : підручник. За ред. М. К. Шеремет. [вид. 3-тє, перер. та доповн.]. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2017.
4. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки : навч. посіб. – [Бойчук Ю.Д., Васильєва К.І., Галій А.І., Голуб Н.М. та ін.];

за заг. ред. проф. Ю.Д. Бойчука. – Харків : Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2018.

2. ДОДАТКОВА

3. Григор'єв А. Проблема взаємин у родині, де є діти з аномаліями розвитку / А. Григор'єв // Дефектологія. – № 1. – 2004. – С. 48–49.
4. Діти з особливими потребами та організація їх навчання: наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук. К., 2011.
5. Елецкая О.В., Горбачевская Н.Ю. Организация логопедической работы в школе. -М.: Сфера, 2005. - 189 с.
6. Ефименкова Л.Н. Организация и методы коррекционной работы логопеда на школьном логопункте. - М., 1991. - 239 с.
7. Жук Т.В., Соколенко Н.А. Перелік документації логопеда // Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник/ Шеремет М. К., Мартиненко І. В. - К.: КНТ, 2006. - С.92-105. (або // Дефектологія. – 1996. – С.58-63.)
8. Кисличенко В. А. Інтерактивна взаємодія логопеда з батьками у програмі логопедичного супроводу. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* - 2020. - Вип. 16(1). - С. 113-121.
Режим доступу:http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2020_16%281%29_12
9. Конопляста С. Ю., Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2011. Вип. 17. С. 105-107. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2011_17_30
10. Мазанова Е.В. Школьный логопункт. Документация, планирование и организация коррекционной работы. - М.: ГНОМид., 2009. -125с.
11. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей / А. Я. Малярчук. – К., 2005.
12. Миронова С. Концептуальна модель діяльності сучасного корекційного педагога / С. Миронова // Дефектологія. – № 1. – 2007.
13. Миронова С. Особливості професійної діяльності корекційного педагога у роботі з сім'ями, що виховують дітей з порушеннями у розвитку / С. Миронова // Дефектологія. – № 4. – 2006. – С. 27–30.
14. Пінчук Ю. Модель професійної компетентності вчителя-логопеда /Ю. Пінчук // Дефектологія. – № 2. – 2007.
15. Поваляева М.А. Справочник логопеда. - Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. -448 с.
16. Райчук М. Домашній логопед. Ефективний курс для занять з дітьми / М. Райчук, І. Посохова. – Харківський книжний клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2010.
17. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення : навч.-метод. посіб. / Ю. В. Рібцун. – Тернопіль, 2017.
18. Рібцун Ю. В. Я учуся розмовляти: логопедичний альбом з розвитку мовлення дошкільників 3-6 років / Ю. В. Рібцун. – К, 2018.
19. Трофименко Л. І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей: навчально-методичний посібник / Л. І. Трофименко. – К., 2012.
20. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-методичний комплекс / Л. І. Трофименко. – К., 2013. Інформаційні ресурси

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Нормативно-правова база щодо організації логопедичної допомоги в Україні:

20. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0059-93>
21. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-п>
22. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0414-06>
23. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п>
24. www.nbu.gov.ua/node/2116
25. <http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1762>
26. www.bookz.com.ua